

РЕШЕНИЕ

№ 305

гр. Сливен, 12.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – СЛИВЕН, II СЪСТАВ, в публично заседание на осми април през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Петя Хр. Манова

при участието на секретаря Василка Д. Къчева
като разгледа докладваното от Петя Хр. Манова Гражданско дело № 20242230100018 по описа за 2024 година

Предмет на разглеждане са предявени в условията на обективно кумулативно съединение искове, както следва:

- иск с правна квалификация чл.26, ал. 1, пр.1 от ЗЗД, вр. чл. 10, ал.1, вр. чл. 22 от ЗПК;

- иск по чл.26, ал.1, пр.3 от ЗЗД - за обявяване на нищожен на Договор за кредит от 08.10.2022 г. сключен между ищеца и ответното дружество;

- евентуален иск по чл.26, ал.1 от ЗЗД за нищожност на клаузите в договора за допълнителна услуга „такса разглеждане“ и „такса удължаване“;

- иск с правна квалификация чл. 55, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД, вр. чл. 23 от ЗПК за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 624 лв., платена без правно основание по горепосочения договор за кредит, ведно със законната лихва върху сумата, считано от датата на исковата молба до окончателното плащане;

- евентуален иск по чл.55, ал.1, т.1 от ЗЗД за осъждане на ответника да заплати на ищеца сума в размер на 590.31 лв., платена без правно основание такса разглеждане, ведно със законната лихва върху сумата, считано от датата на исковата молба до окончателното плащане.

Ищцата твърди, че на **** г. сключила с ответното дружество договор за кредит, по силата на който получила главница в размер на 1000 лв. при ГПР 49.70 % и годишен лихвен процент – 40.97 %.

Сочи, че по силата на договора била задължена да заплати на кредитора ответник такса за разглеждане в размер на 206.31 лв.

На 30.04.2022 г. бил сключен анекс за удължаване на срока на договора със седем

дни, за което следвало да заплати такса за удължаване в размер на 144 лева.

На 14.05.2022 г. е сключен нов анекс за удължаване на срока за връщане на сумата с 30 дни, за което е следвало да заплати предварително „такса удължаване“ в размер на 240 лева.

На 13.06.2022 г. ищцата погасила договора за кредит и заплатила сума в размер на 1240 лв. за погасяване на кредита заедно с таксите при получена главница.

Общо заплатената сума по договора и анексите към него била в размер на 1624 лева.

Твърди, че договорът е нищожен, сключен в противоречие с чл.10, ал.1 от ЗПК, тъй като липсвали волеизявленията на страните. Следващото основание за нищожност било противоречие с чл. 22 от ЗПК, поради нарушаване на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 9 и т. 10 от ЗПК, вр. чл. 19 от ЗПК. В договора, били посочени като абсолютни стойности лихвения процент по заема и ГПР. Липсвало посочване на останалите компоненти от лихвения процент, съобразно чл.11, ал.1, т.9 от ЗПК. Липсвала ясно разписана методика на формиране на ГПР, в това число кои компоненти точно били включени в него и как се формирали кои са допусканията, които били използвани при изчисляването. Дължимите „такса за разглеждане“ и за „удължаване“ не били включени при изчисляването на ГПР, а този разход бил известен на кредитора към датата на сключване на договора. Посочването в договора на размер на ГПР, който не бил реално прилаганият в отношенията между страните, представлявало „заблуждаваща търговска практика“ по смисъла на чл. 68д. ал. 1 и ал.2 т. 1 от ЗЗП.

Клаузите, изискващи заплащане на допълнителни такси за разглеждане и удължаване противоречали на разпоредбите на чл. 10а, ал. 1, ал. 2, ал. 4 от ЗПК, тъй като били свързани с усвояването и управлението на кредита. Те заобикаляли ограничението на чл. 10а от ЗПК и не били включени в ГПР, а и противоречали на добрите нрави, като илюстрирали директно уговорка във вреда на потребителя.

Счита, че договора бил нищожен на основание чл. 10, ал.1, чл.11, ал.1, т.9, т.10, т.11 и т.20, вр. чл.22 от ЗПК, както и чл. 146, ал.1 от ЗЗП.

Иска се от съда прогласяване нищожност на сключения между страните договор, на изложените основания, евентуално за прогласяване на нищожност на уговорената клауза за заплащане на допълнителна такса за разглеждане и на такса за удължаване. Иска се осъждане на ответното дружество да заплати на ищеца сума в размер на 312 лв., представляваща недължимо платена по договора за кредит, ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на депозиране на исковата молба до окончателно заплащане, а в условията на евентуалност сумата от 206.31 лв., недължимо платена такса разглеждане, ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на депозиране на исковата молба до окончателно заплащане.

Претендира разноските по делото.

В срока по чл.131 от ГПК ответникът е депозирал отговор, с който оспорва исковете.

Не оспорва, че бил сключен процесния договор за кредит с ищцата, предоставен от

разстояние. Твърди, че била спазена формата, като излага подробни аргументи по сключване на договора от разстояние и предоставената преддоговорна информация, вкл. стандартен европейски формуляр.

Сочи, че ищцата се възползвала от правото си и заявила получаването на допълнителна незадължителна услуга за бързо разглеждане на искането за отпускане на кредит, за която била начислена такса. Таксата била част от преддоговорна информация и било изначално ясна и за двете страни насрещната престация за тази незадължителна услуга.

За сключването на договор от разстояние не бил въведен императив за използване на електронен подпис, нито такъв се изисквал за което и да е от електронните изявления между страните по повод на договора. Достатъчно било да е налице необходимата идентификация на лицето потребител. В договора бил посочен фиксиран лихвен процент в размер на 40,97 %. В т. 9.1. от Общите условия бил пояснен и начинът за изчисляване на годишната лихва за предоставяне на кредита - на база 365 дни в годината, състояща се от действителния брой дни във всеки месец, като лихвата за предоставяне на кредита била дължима на датата на погасяване, посочена в Специалните условия по Договора. От така предоставената информация било ясно, че годишната лихва от 40.97 % била фиксирана и определена на база 365 дни в годината. Обстоятелството дали такса за Бързо разглеждане следвало да бъде включена към общо дължимата сума по договора и ГПР, било въпрос относим към действителността на тази клауза, а не на договора за кредит като цяло. В ГПР не били включени разходите за допълнителни незадължителни услуги, предоставени на кредитополучателя по негово искане и доколкото единственият друг разход по кредита била договорната лихва, неоснователно се явявало твърдението, че не е ясна методиката на формиране на ГПР.

Договорът за кредит бил действителен и не страдал от пороците, сочени в исковата молба, поради което се иска отхвърляне на претенциите, като неоснователни.

Претендира разноски и прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на ищцата с искане за неговото редуциране до минималния размер.

В с.з. ищцата редовно призована, не се явява и не се представлява. Депозирано е становище от процесуален представител, в което моли съда в случай, че е служебно ангажиран или възпрепятстван да се яви в с.з., да се даде ход на делото в негово отсъствие. Поддържа изцяло депозираната искова молба и приложените с нея доказателства и искания. Представя списък с разноски по чл. 80 от ГПК и договор за правна защита. По същество моли съда да уважи предявените икове, като основателни и доказани. Излага аргументи в тази насока и сочи съдебна практика. Претендира разноските по делото. Прави възражение за прекомерност на претендираното възнаграждение за представител на ответната страна.

В с.з. ответното дружество „Вивус.БГ“ ЕООД, редовно призовано, не изпраща представител.

След преценка на събраните по делото доказателства, съдът установи следното от фактическа страна:

На **** г. ищцата сключила с ответното дружество договор за кредит, по силата на който получила главница в размер на 1000 лв. при ГПР 49.70 % и годишен лихвен процент – 40.97 %.

По силата на договора била задължена да заплати на кредитора ответник такса за разглеждане в размер на 206.31 лв.

На 30.04.2022 г. е сключен анекс за удължаване на срока на договора със седем дни, за което следвало да заплати такса за удължаване в размер на 144 лева.

На 14.05.2022 г. е сключен нов анекс за удължаване на срока за връщане на сумата с 30 дни, за което е следвало да заплати предварително „такса удължаване“ в размер на 240 лева.

На 13.06.2022 г. ищцата е погасила договора за кредит и заплатила сума в размер на 1240 лв. за погасяване на кредита заедно с таксите при получена главница 1000 лева.

Общо заплатената сума по договора и анексите към него е в размер на 1624 лева.

Въз основа на така установеното от фактическа страна, съдът направи следните **правни изводи**:

Предявени са обективно кумулативно съединени искове с пр. основание чл. 26, ал. 1, предл. първо и предл. второ ЗЗД, вр. чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 10 и чл. 22 ЗПК за прогласяване за нищожен на Договор за кредит № **** от **** г., вкл. анексите към него, сключен между ищцата Й. С. С. и ответното дружество „ВИВУС.БГ“ ЕООД, поради противоречие и заобикаляне на закона, евентуално за прогласяване за нищожни на основание чл. 26, ал. 1, предл. първо ЗЗД, вр. чл. 10а ЗПК и чл. 26, ал. 1, предл. трето ЗЗД на клаузите в Договора за кредит, предвиждащи заплащане на такса за „бързо разглеждане“ и за „удължаване“ поради противоречие на закона и накърняване на добрите нрави и с правна квалификация чл. 55, ал. 1, предл. първо ЗЗД, вр. чл. 23 ЗПК за осъждане на ответника да заплати на ищцата сумата от 624 лв., представляваща недължимо платена сума по недействителен договор, поради изначална липса на основание, евентуално сумата от 590.31 лв., представляваща недължимо платена такса за бързо разглеждане и такса удължаване по договора, ведно със законната лихва върху сумата, считано от датата на исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

Безспорно е се установява в производството, че между „ВИВУС.БГ“ ЕООД /с предишно наименование „4финанс“ ЕООД/ и ищцата Й. С. С. бил сключен Договор за кредит № **** на **** г. и два анекса към него, по силата на които ответникът предоставил на ищцата сума в размер на 1000 лева.

Срокът на договора е 30 дни, при фиксиран годишен лихвен процент по заема 40.97 %. ГПР бил посочен като 49.70 %.

Както в договора за кредит, така и в анексите към него е предвидена такса за бързо разглеждане, като общият размер на таксата е 206.31 лв.

Сключени са между страните и два анекса за удължаване на срока на договора - от

30.04.2022 г., по който била уговорена и заплатена такса в размер на 144 лв. и от 14.05.2022 г., по който е уговорена и заплатена такса в размер на 240 лв.

Ищцата на 13.06.2022 г. е погасила договора за кредит, като е заплатила сумата 1240 лева, а общо заплатената сума по договора и анексите към него е в размер на 1624 лева.

Ответното дружество е небанкова финансова институция по смисъла на чл. 3 ЗКИ, като дружеството има правото да отпуска кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Ищцата е физическо лице, което при сключване на договора е действало именно като такова, тоест страните имат качествата на потребител по смисъла на чл. 9 ал. 3 ЗПК и на кредитор съгласно чл. 9, ал. 4 ЗПК. Сключеният договор по своята правна характеристика и съдържание представлява такъв за потребителски кредит, поради което за неговата валидност и последици важат изискванията на специалния закон - ЗПК.

Съгласно чл. 22 ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и т. 20, чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9 ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен и липсата на всяко едно от тези императивни изисквания води до настъпването на тази недействителност. Същата има характер на изначална недействителност, защото последиците ѝ са изискуеми при самото сключване на договора и когато той бъде обявен за недействителен, заемателят дължи връщане само на чистата стойност на кредита, но не и връщане на лихвата и другите разходи.

Съдът намира, че е основателно релевираното в исковата молба основание за недействителност на договора за потребителски кредит, свързано с изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК за посочване на ГПР и общата дължима сума. Същото е въведено, за да гарантира, че потребителят ще е наясно по какъв начин се формира неговото задължение. В тази връзка следва да се отбележи, че ГПР представлява вид оскъпяване на кредита, защото тук са включени всички разходи на кредитната институция по отпускане и управление на кредита, както и възнаградителната лихва. Затова е необходимо в ГПР да бъдат описани всички разходи, които трябва да заплати длъжникът, а не същият да бъде поставен в положение да тълкува клаузите на договора и да преценява кои суми точно ще дължи. В конкретния случай ГПР не отговаря на законовите изисквания, защото е посочено единствено, че той е във фиксиран размер от 49.70 %, а договорната лихва е 40,97 %. Не става ясно какво представлява разликата между горните проценти и кои разходи покрива. Отделно от това е предвидена и такса за допълнителна услуга „Бързо разглеждане“, както и такса за допълнителна услуга „Удължаване на срока“, което поставя потребителя в положение да не знае точно в какъв размер е оскъпяването му по кредита, което ще дължи и в това именно е недействителността в случая, като неспазено изискване на посоченото законово основание.

Услугата за бързо разглеждане е пряко свързана с договора за кредит. Следователно, таксата за тази услуга представлява разход по кредита по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК и съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 и чл. 19, ал. 1 ЗПК следва да се включи в размера на ГПР. Така

реално се оскъпява кредитът чрез въвеждане на допълнителни разходи, недопустими по действащото законодателство, чиято стойност не е включена в определения в договора за кредит ГПР. В случая посоченият в договора размер на ГПР е неточен и заблуждава потребителя, тъй като не отразява действителния размер на разходите по кредита. Същевременно, заплащането на този допълнителен разход по кредита води до съществено увеличение на тежестта на задължението на потребителя. Наред с това, в случая услугата „бързо разглеждане“ безспорно касае действия, свързани с отпускането на кредита и начисляването на такса за нея попада в забраната на чл.10а, ал. 2 ЗПК. Таксата за бързо разглеждане е уговорена и във фиксиран размер. Липсва каквато и да е еквивалентност между таксата и извършената услуга от кредитора. От съдържанието на договора за кредит не става ясно как тази допълнителна услуга е остойностена, по каква методика е формирана цената за ползването ѝ и какви конкретни действия от страна на кредитора се включват в тази услуга.

Таксата за удължаване на срока на кредита противоречи на разпоредбите на Закона за защита на потребителите, тъй като възлага в тежест на потребителя допълнителна такса за управление на договора/кредита в случай на забава, за която по правило потребителят дължи обезщетение в размер на законната лихва за забава. Съгласно разпоредбата на чл. 33, ал. 1 ЗПК при забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата и е недопустимо под формата на „такса“ кредиторът да начислява други дължими от потребителя суми, различни от лихвата /в т. см. Решение № 345 от 09.01.2019 г. по т. д. № 1768/2018 г. по описа на ВКС на РБ, ТК, II т. о./ Целта на посочената договорна клауза е да послужи като допълнително възнаграждение за кредитора за предоставянето на сумата /т. нар. скрита възнаградителна лихва/, уговорена в противоречие с добрите нрави и с разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК.

Съгласно Решение на СЕС от 21.03.2024 г. по дело C-714/22 член 3, буква ж) от Директив. 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директив. 87/102/ЕИО на Съвета трябва да се тълкува в смисъл, че разходите за допълнителни услуги, които са уговорени към договор за потребителски кредит и дават на закупилия тези услуги потребител приоритет при разглеждане на искането му за отпускане на кредит и при предоставяне на разположение на заетата сума, както и възможността да се отлага изплащането на месечните вноски или да се намалява техният размер, попадат в обхвата на понятието „общи разходи по кредита за потребителя“ по смисъла на тази разпоредба, а оттам и на понятието „годишен процент на разходите“ по смисъла на посочения член 3, буква и), когато закупуването на посочените услуги се оказва задължително за получаването на съответния кредит или те представляват конструкция, предназначена да прикрие действителните разходи по този кредит. Член 10, параграф 2, буква ж) и член 23 от Директив. 2008/48 трябва да се тълкуват в смисъл, че когато в договор за потребителски кредит не е посочен годишен процент на разходите, включващ всички предвидени в член 3, буква ж) от тази директив. разходи, посочените разпоредби допускат този договор да се счита за освободен от лихви и разноски, така че обявяването на неговата нищожност да води

единствено до връщане от страна на съответния потребител на предоставената в заем главница.

С оглед изложеното, съдът намира, че процесният договор за потребителски кредит е сключен в нарушение на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, поради което и по аргумент на чл. 22 ЗПК е налице пълна недействителност - нищожност на договора.

Ето защо, предявеният главен иск по чл. 26, ал. 1, предл. първо ЗЗД, вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 и чл. 22 ЗПК за обявяване на договора за нищожен следва да бъде уважен като основателен и доказан.

Съгласно нормата на чл. 23 ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита, поради което кредитополучателят, в случая ищцата следва да върне само чистата стойност на заема, без лихви или други разходи по кредита.

Няма спор между страните, че ищцата е заплатила на ответника сума в общ размер на 1624 лв. по договора, от които 144 лв. и 240 лв. такси за удължаване на срока и 206.31 лева такса за експресно разглеждане, т.е. ищцата е погасила изцяло чистата стойност на заема от 1000 лв., поради което предявеният иск по чл. 55, ал. 1, предл. първо ЗЗД, вр. чл. 23 ЗПК за осъждане на ответника да заплати на ищцата сумата от 624 лв., представляваща недължимо платена сума по договора, поради изначална липса на основание, ведно със законната лихва върху сумата, считано от датата на исковата молба до окончателното ѝ изплащане е основателен и доказан и следва да бъде уважен.

С оглед уважаването на предявените главни искове за обявяване за нищожен на договора за потребителски кредит и за осъждане на ответника да заплати на ищцата сумата от 624 лв., представляваща недължимо платена сума по договора, съдът не дължи произнасяне по предявените евентуални искове за обявяване за нищожни на клаузите в Договора за кредит, предвиждащи заплащане на такса за „бързо разглеждане“ и за „удължаване“ и за осъждане на ответника да заплати на ищцата сумата от 590.31 лв., представляваща недължимо платена такса за бързо разглеждане и такса удължаване по договора.

С оглед изхода на спора, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, ответното дружество следва да бъде осъдено да заплати на ищцата сторените разноски по делото в размер на 114.96 лева д.т. платима по банковата сметка на пълномощника на ищцата.

Видно от договора за правна защита и съдействие, пълномощникът на ищцата е оказал безплатно адвокатска помощ.

В случая интересът, върху който следва да се определи минималният размер на адвокатското възнаграждение, е сборът от цената на главните искове или 2248 лв.

Ето защо, минималният размер на адвокатското възнаграждение в случая, определено по реда на чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения възлиза на 524.80 лв.

Следва да се отчете обаче, че делото не се отличава с фактическа и правна сложност и е приключило в едно открито съдебно заседание, в което пълномощникът на ищцата не се е явил.

Съгласно Решение на СЕС от 25.01.2024 г. по дело С-438/22, член 101, параграф 2 ДФЕС, във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС, трябва да се тълкува в смисъл, че ако установи, че наредба, която определя минималните размери на адвокатските възнаграждения и на която е придаден задължителен характер с национална правна уредба, нарушава забраната по член 101, параграф 1 ДФЕС, националният съд е длъжен да откаже да приложи тази национална правна уредба, включително когато предвидените в тази наредба минимални размери отразяват реалните пазарни цени на адвокатските услуги.

Ето защо, съдът намира, че на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв, ответното дружество следва да бъде осъдено да заплати на пълномощника на ищцата сумата от 480 лева с ДДС.

Мотивиран от гореизложеното съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, че сключеният между **„ВИВУС.БГ“ ЕООД, ЕИК ******, със седалище и адрес на управление гр. ****, и **Й. С. С.** с ЕГН ***** от гр. ****, че Договор за кредит № **** от **** г., включая и анексите към него, е **НИЩОЖЕН** на основание чл. 26, ал. 1, предл. първо ЗЗД, вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 и чл. 22 ЗПК поради противоречие със закона.

ОСЪЖДА „ВИВУС.БГ“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление гр. **** **ДА ЗАПЛАТИ на Й. С. С.**, ЕГН: *****, с адрес гр. **** на основание чл. 55, ал. 1, предл. първо ЗЗД, вр. чл. 23 ЗПК сумата от 624 лв. представляваща недължимо платена сума по нищожен Договор за кредит № **** от **** г., поради начална липса на основание, ведно със законната лихва върху нея, считано от 02.01.2024 г. до окончателното ѝ изплащане и разноси в размер на 114.96 лева заплатена д.т. , платима по сметка **** в „УниКредит Булбанк“ АД, с титуляр **Д. В. М.**.

ОСЪЖДА „ВИВУС.БГ“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление гр. **** **ДА ЗАПЛАТИ на адвокат Д. В. М.**, с персонален № **** от АК - Пловдив, с адрес **** на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв сумата от 480 лв. адвокатско възнаграждение с ДДС, платими по банкова сметка с **** в „УниКредит Булбанк“ АД, с титуляр **Д. В. М.**.

Решението подлежи на обжалване пред Сливенски окръжен съд в двуседмичен срок от връчването на страните.

Съдия при Районен съд – Сливен: _____